

CHAUME, Frederic; GARCÍA DE TORO, Cristina

Teories actuals de la traductologia

Alzira: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, Bromera, 2010, 122 p.

Hem d'agrair als autors d'aquest volum, i també al seus editors, l'encert d'aquesta publicació. És un privilegi tenir en català una reflexió tan exhaustiva i tan ben travada que acostia els lectors a les millors publicacions sobre Traductologia des de la segona meitat del s. xx.

Els autors, Frederic Chaume i Cristina García de Toro, professors de la Universitat Jaume I, ens saben presentar amb claredat els llibres cabdals d'aquesta disciplina, amb el valor afegit d'aportar-hi el seu punt de vista. La seva trajectòria com a docents i investigadors es fa palesa al llarg del text.

Es tracta d'un llibre de consulta que estem segurs que esdevindrà de referència per a tots els estudiosos de la Traductologia i especialment per als alumnes que s'inicien en la recerca en aquest camp. També ens sembla rellevant per a tot el públic en general que senti curiositat pels estudis sobre la traducció.

En la presentació ja deixen constància del to positiu (del que estem tan necessitats en general) de l'obra quan diuen que «avui vivim la benedició de la pluralitat, del respecte i el reconeixement de l'*altre*, de les altres llengües i de les altres cultures. Vindiquem l'alteritat, la diferència, ens interessen els altres éssers humans, els seus costums, la seua forma de vida. I som capaços de comunicar-nos entre nosaltres, entre els pobles del planeta, sense necessitat d'intervenció divina, sinó amb els mediadors lingüístics i culturals formats autodidàcticament en el passat i en les aules universitàries del present: els traductors i els intèrprets». Aquesta citació reflecteix el punt de vista amb què els autors aborden la publicació. A continuació i a partir d'unes preguntes sobre la traducció, ens mostren, en els diversos capítols del llibre, com cadascuna de les escoles de Traducció ha procurat conèixer

una mica més bé els misteris que tradicionalment han envoltat les traduccions i pels quals no sempre s'ha valorat com calien les traduccions.

En el segon capítol, hi trobem definides les nocions de traducció i traductologia. La traducció hi és caracteritzada en tant que activitat, i distingeixen entre el procés de dur a terme una traducció i la traducció com a producte, és a dir com a resultat. Els autors s'aturen en el mapa de les diverses branques d'aquesta disciplina tal com el va elaborar James Holmes l'any 1972, presentat com a pioner «en proposar que els estudis de traducció foren considerats una disciplina independent, en crear la terminologia que precisa tota ciència i en dissenyar la seua estructura».

Dins del capítol tercer es descriuen els enfocaments lingüístics, textuals i els estudis de corpus. Els autors relaten la relació estreta que hi ha hagut des dels inicis de la Traductologia amb la Lingüística. Els avenços que ha viscut la Lingüística s'han reflectit en la Traductologia i, en concret, els autors glossen les teories estructuralistes, generativistes i funcionalistes, que basen la descripció i l'estudi de la traducció a partir de l'equivalència lingüística. En l'apartat dels enfocaments textuals, s'hi destaquen els estudis basats en l'anàlisi del registre, l'anàlisi del discurs i la pragmàtica; i es descriuen també els estudis de corpus. Per a cadascun dels autors citats, els autors en fan una reflexió crítica que recull els punts forts i els punts dèbils.

Els capítols quart i cinquè estan dedicats a les teories funcionalistes i a la teoria del polisistema, que han servit de base per a molts dels treballs doctorals que s'han presentat en aquest àmbit durant els últims anys.

Els enfocaments culturals i els diversos àmbits d'investigació que inclouen

estan descrits al capítol sisè. Els autors consideren que els postulats que presenten «són la continuació lògica dels enfocaments descriptius polisistèmics». El «gir cultural» va impregnar també la Traductologia i va obrir la porta als estudis postcolonials, els estudis sobre traducció i gènere i a les reflexions sobre traduccions estrangeritzants i traduccions familiaritzants.

En el capítol vuitè s'expliquen els enfocaments cognitivistes, centrats a conèixer el procés que té lloc en la ment de qui tradueix. En el capítol novè s'hi presenten els enfocaments integradors i interdisciplinaris «que es caracteritzen per entendre la traducció i la disciplina com una suma d'enfocaments i teories».

Els autors dediquen les últimes pàgines a subratllar els punts febles de les teories de la traducció actuals. Si bé consideren que és complicat per a totes les disciplines joves trobar un camí que resulti prou productiu, els autors estan convençuts «que

estem davant un panorama d'amplíssimes perspectives per al jove investigador, un camp actual i interessant com pocs, i davant una disciplina que, de la mateixa manera que ha rebut influències, podrà influir tant en altres disciplines acadèmiques com en el món que ens envolta, que més que mai mostra símptomes inequívocs de necessitar imperiosament un diàleg constant, internacional i intercultural».

Per concloure, voldria remarcar que aquest llibre presenta tots els corrents dins de la Traductologia amb una visió tolerant i conciliadora, que deixa oberta la porta a treballs que vulguin repensar tot el que s'ha dit fins ara i a tornar-ho relacionar amb les disciplines afins al camp d'estudi.

Laura Santamaria

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Traducció i d'Interpretació

COLL-VINENT, Sílvia

G. K. Chesterton a Catalunya i altres estudis sobre una certa anglofilia (1916-1938)
Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010, 241 p.

Al volum que ressenyem, Sílvia Coll-Vinent aplega, revisant-los per a l'ocasió, un seguit d'articles que ha anat publicant al llarg d'una quinzena d'anys i que parteixen del treball que menà a la lectura de la seva tesi doctoral, encara inèdita, a Oxford l'any 1996. El seu camp d'estudi és el de la recepció de la prosa anglesa, tant assagística o periodística com de ficció, a la Catalunya d'entreguerres.

La primera part del volum està integrada per set capítols sobre G. K. Chesterton, els escrits del qual tingueren un gran ressò a casa nostra durant els anys vint i trenta del segle passat, i que visità Barcelona el 1926 gràcies a la invitació del PEN Club de Catalunya. Els cinc capítols centrals tracten diferents aspectes de l'obra i la

figura de Chesterton i la repercussió que tingueren aquí, ja fos per mitjà de les traduccions que se'n feren o per les opinions que n'expressaren els crítics catalans. Se'ns parla, així, de la visita de l'autor a Catalunya, de la seva defensa del franciscanisme, de les idees distributistes amb què s'oposà tant al capitalisme oligàrquic com al comunisme, del seu vessant de polemista i de l'activitat que Pau Romeva va dur a terme per difondre la seva obra. Aquests cinc capítols van precedits d'un altre d'inèdit en què Coll-Vinent fa una semblança general de Chesterton, i seguits d'un darrer capítol sobre la fortuna de la seva obra narrativa, que, tot i ser més recordada avui, al seu dia no va tenir un ressò tan gran a Catalunya, i per tant queda una mica en